

MEVSİM YENİCE: TEKME TOKATLI ŞEHİR REHBERİ VE ANA İZLEKLERİ

Ali Oktay ÖZBAYRAK

Tekme Tokatlı Şehir Rehberi ile Everest'ten Nisan ayında ilk kitabı çıkan Mevsim Yenice ismine, gerek edebiyat ödüllerinden gerekse son üç-dört senedir edebiyat dergilerinden aşınayız. Mevsim Yenice, öyküleriyle son dönemde adından söz ettiren genç isimlerden. Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödüllerinde farklı dosyalarıyla iki sene üst üste dikkate değer bulunması ve Altzine Öykü Ödüllerinde "Açık Artırma" isimli öyküsünün birinciliği elde etmesiyle dikkatleri üzerinde toplamıştı. Yazar, bu dosyaların üstünde titizlikle çalışarak ilk öykü kitabını oluşturdu.

"Düzyazı bir boks maçı gibidir. Romanı puan alarak kazanabilirsiniz ama öyküde nakavt etmeniz gerekir." diyen Julio Cortazar'a selam çakan *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*; öykülerinin vurucu sonlarıyla okuyucuyu nakavt eden bir yumruk gibi. İsmi de bu sözü çağrıştırıyor ve her öykünün sonunda sıkı bir yumruk vuruyor okura. Kitap ismini; sevdiği kadına sinirine hâkim olamayıp attığı tokat yüzünden pişman ve perişan hâlde dolanıp yanlış anlaşılmalarda sonunda tüm şehirden dayak yiyen, dayak yedikçe haz alan, pişmanlığının geçmesini uman bir erkeğin hikâyesinden alıyor. Mevsim Yenice'nin tüm öykülerinde olduğu gibi bu öyküde de bir film gibi okuyucu-

Mevsim Yenice, *Tekme Tokatlı Şehir Rehber*, Everest Yayınları, Nisan 2017

cuyu hemen içine alan yapısı, okurda uyandırdığı acıma duygusu ile başarılı öykülerinden birisi.

Mevsim'in öyküleri için, röportajında da değindiği üzere, "Kapanmamış defterler, erken olgunlaşmak zorunda kalmış karakterler." demek doğru olduğu kadar eksik de bir cümle. Öykülerini, genellikle iki insan arasında geçen ilişkilerden kuran yazar; özellikle erkek karakterler üzerinden kurar dünyasını. Kadının dünyasını iyi bilen yazar, erkek dünyasına da girerek ruh dehlizlerinde geziyor, anlamaya ve anlamlandırmaya çalışıyor. Bu manada kapanmamış defterler de pişmanlıklar da çaresizlik de genellikle erkek karakterlerin üzerine giydirilmiş durumda.

Edebiyatımızın temel sorunlarından olan baba-oğul ilişkisini “Yer Yarıldı Yerin İçine Girdi” öyküsünde başarılı bir şekilde yansıtıyor ve Oğuz Atay’ın “Babama Mektup” öyküsüne de iyi bir selam yolluyor. Baba-oğul ilişkisi “Muz ve Kovboylar” öyküsünde, dede-erkek torun ilişkisi “Açık Artırma” öyküsünde öne çıkıyor. Baba üzerinden otoriteyle çatışma belirgin durumda.

Mevsim’in öykülerinin başarısının temel izleklerini sürmeye devam edecek olursak “*diyalog*” noktasına kesinlikle değinmemiz gerekecektir. Öykü atmosferini daha çok diyalog üstüne kuran yazar, okuru genellikle kahramanın iç konuşmaları ve ikili ilişkiler üzerinden diyaloglarla kurmaktadır. Diyaloglar uzun bir süre edebiyatın temel gündemini oluşturmuştur ve şüphesiz ki diyalog yazabilmek bir yazarın başarısını da önümüze sermektedir. Bu manada *Tekme Tokatlı Şehir Defteri*’nde okur diyaloglar üzerinden öykünün nabzını tutabilecektir.

İyi bir öykü için olmazsa olmazlardan birisi de giriş cümleleridir. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’nin ilk cümlelerine bakacak olursak okurda hem merak uyandıracak hem de okuru direkt atmosferin içine sokacak cümlelerin bizi beklediğini görüyoruz. “Açık Artırma” öyküsünde “*Rahmetli dedem kendini Freud sanırdı.*” cümlesi etkili bir giriş. Giriş cümlesiyle kapıyı aralamışken bu öykünün kahramanın da dedesinin kendisini Freud’un ressam torunu Lucian’la özdeşleştirdiğinin ve öykünün Lucian Freud’un “Benefits Supervisor Sleeping” adlı tablosunun üzeri-

ne kurulduğunu söyleyelim. Yazar bir röportajında filmlerden, resimlerden ilham aldığını söylemişti. Daha ilk öyküde bu sanatlararasılık göze çarpıyor ve öykü bu tablonun üzerine kurulu. Diyaloglar üzerinden verilen olay örgüsü, tadında betimlemeleriyle güçlü bir öykü atmosferi oluşturuyor.

“*Dede, tabloyu asarken mi düştün? Babaannemin portresi nerede? Onu çıkartıp bunu mu asmaya çalıştın?*”

“*Ayaklarının üzerindeki tabloyu alınca, çoraplarının topuğunu gördüm. Ağları iyice genişlemiş, yırtılmaya yüz tutmuştu. Çorapları yırtık bir Freud düşündüm. Lacivert takım elbiseli, gözlüğü yamulmuş ve ayakucunda tabloyla, Isparta halısının üstünde boylu boyunca yatan bir Freud. Küçükklüğüm-den beri karışmaya alışmış aklım, ustalıkla tekrar karıştı.*”

“*Bak, adamın yarattığı şahesere bak. Bu tablonun aslı da bizim olacak. Açık artırma tarihlerini kaçırmamam gerek. Ah! Bacağım kırıldı galiba oğlum, kaldırıver beni.*”

Yer yer ironik dile kaysa da Mevsim Yenice, sade ve direkt anlatımıyla okura öyküyü yaşatan bir yazar. Öykünün başından sonuna kadar yer yer geri dönüşlerle tüm olaylara hâkim olan okurda, eksik bir nokta bırakmıyor. Öykünün başkahramanı Ahmetcan ise yine hayat karşısında umduğunu bulamayan ilişkilerinde başarılı olmamış, hayatta ona biçilen rolleri becerememiş ve dedesini kandırdığı için gazetelere manşet olmuş bir tip olarak karşımıza çıkar.

“İnsanlara sakın güvenme oğlum. Bak, içlerine bak. Dedi babam.” cümlesi ile okuru öykü atmosferinin içine direkt diyalogla sokan “Muz ve Kovboylar” öyküsü ise baba-oğul ilişkisi üzerine kurulmuş bir öykü. Yazar “Açık Artırma” öyküsünü bir resim tablosu üzerine kurduğu gibi, bu öyküsünü de Western filmleri üzerinden yola çıkarak sağlam bir temel inşa etmiş. Baba karakteri; hayatın sillesini yemiş, eşi tarafından terk edilmiş, sonucunda da hayattan öğrendiklerini otoritesiyle oğluna aktarmaya çalışan bir karakter olarak karşımıza çıkarken anlatıcı-oğul bu otoriteye karşı çıkmayla öyküde yerini alır.

“Kararmış muz tuta buruşmuş parmaklarını tek tek kırmak istiyordum. Omzunun arkasından görebildiğim kadarıyla televizyona bakmaya çalıştım. Kovboy çizmesi, kovboy şapkaları. Bu adamlar gibi babam olsaydı diye geçti aklımdan. Sonra anneme küftettim. Beni bu adamın elinde bırakarak kaçıp gidecek kadar bıkmış anneme.”

Kapanmamış defterler ve erken olgunlaşmak zorunda kalmış karakterler yazarın bu öyküsünde de belirgindir.

“Gözlerim doldu. Yine de ağlamadım. Annemin yokluğunu hissettiğimde eskiye dair şeyler hatırlamaya çalışırım. Eski bir telefon konuşmasında, hattın diğer ucunda ağlamaktan kısılmış ince sesini, evin içinde dolaşırken üstüne geçirdiği siyah hırkasını ve belki bazen de kendimi çok zorlarsam evin o varkenki hoş kokusunu. Sık sık yapmam bunu, yalnızca onu çok özlediğimde.”

Annenin gidişi, amca ve halanın haklarını yiyişi ve hayatındaki her insanın ona karşı hata yaptığını düşünen

baba figürü; oğlunun aynı hatalara düşmemesi için sürekli ders vermeye kalkarak oğul üstünde bir otorite kurar ve ona hayat dersleri verir. Gözünde oğul yani anlatıcı; hiçbir dersi almaz, hayattan anlamaz. Anne, babanın başına bırakıp gitmiştir. Bu noktada baba figürünün hayatında kalan son kişiyle -oğluyula- çatışması kaçınılmaz olmuştur. Bu noktada “Muz ve Kovboylar”; Western filmleri gibi gerilimli sahneleri, yazarın kusmuk ve muz üstünden kurduğu öykü atmosferi ve diyalogları ile okuru tutan öykülerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Tilkiler Aç mı Kalsın” öyküsü ise yazarın “İsmail’le devlet hastanesinin üroloji polikliniğinde tanıştık.” cümlesi ile okuru içine çeken bir öykü olarak karşımıza çıkıyor. Hastanede tanışıp arkadaş olan birbirinden farklı iki karakterin, zamanla birbirlerinin hayatında önemli noktalara yerleşip birbirlerine benzemeye başladıkları bir hikâyeyi konu edinmiş. Tek dostu devlet hastanesinde tanıştığı kişi olan anlatıcı, İsmail’le beraber yaşamını değiştirmeye barınaklara ve huzurevine gidip yardım etmeye başlar. İsmail’in abisinin ölümü, karakterlerin yaşamındaki baba figürlerinin etkilerini ortaya çıkarır. İsmail’in hayatta hiçbir şeyi umursamaz tavırlarının ardında bir baba travması olduğu görülür ve babasıyla abisini öldüren hastalığın onda da çıkması üstünde bir travma daha yaratır. Bu noktada biri uysal, biri umursamaz iki dost birbirini tamamlayacaktır. “Tilkiler Aç mı Kalsın”, karakterlerinin psikolojik yönleri ve iki aksi karakterin bir dostluk çanağında eritilmesi, birbirlerinin hayatlarını et-

kilemeleriyle kitabın sağlam öykülerinden biridir.

“Durağan Yolcu”, “Bekleme yapmayın hanfendi” cümlesiyle; “Tekme Tokatlı Şehir Rehberi”, “Demirciğim nasılsın oğlum...” cümlesiyle; “Yalandan Kim Ölmüş Ltd Şti”, “Akel Hanım, ben üç yıldır karımı aldatıyorum...” cümlesiyle başlayan öyküler. Yazımızın başında yazarın diyaloglar konusundaki başarısına değinmiştik. Mevsim Yenice, usta bir hikâye anlatıcısı. Olayları, genellikle diyaloglar üzerinden veriyor bu öykülerinde de. “Yalandan Kim Ölmüş Ltd Şti” öyküsünde; eşini aldatan bir adamın, foyasının ortaya çıkması sonucu ne yapacağını bilemeyip yalan konusunda uzman bir şirkete giderek yardım almasını konu ediniyor. Yazarın diğer öykülerinde olduğu gibi ne yapacağını bilemeyen, kendi iç hesaplaşmasından soluk alamayan, kapanmamış defterlere yenilerini ekleyen bir erkek karakter üstüne kuruyor öyküsünü. Yalan şirketini kuran Akel Hanım’ın geçmişinde babasıyla ilgili bir travmanın olduğunun anlatılması, bu öyküyü de bir baba sendromu olarak incelememize olanak tanıyor. Hayat karşısında sille yemiş kadın karakter, mutsuzluğu insanlara yalan söyletme ve işleri yoluna koyabilme yoluyla engelleyebileceğini düşündüğü için kurtarıcı olarak beliriyor.

“Böyle” öyküsü, “Önce terliklerin gitti evden.” cümlesiyle eşini kaybetmiş bir kadının ağzından usta bir anlatımla okura veriliyor. Burada vefat eden eşin eşyalarının birer birer akrabaları tarafından alınması, kadının psikolojisinin günden güne bozulması, psi-

koloğa gitmesini konu edinen yazar; terlik üzerinden kurduğu imgeyle en güzel öykülerinden birini oluşturmuş.

Edgar Keret’in “Kır” öyküsüne yazdığı nazire “Ya da”; ölümü düşleyen erkek karakterin küvette intihar etmesi, annesinin hafıza silme teknikleri geliştiren bir şirkete gidip unutmak istemesi ihtimali üzerine kurulmuş bir öykü. İsminden de anlaşılacağı üzere bir ihtimal öyküsü. Mevsim Yenice’nin uzun öykülerine alışmış okurlar için, ilk etapta kısa öykü garipsenecektir.

Kısaca toparlamak gerekirse Mevsim Yenice, öykülerini genellikle erkek karakterler ve ikili ilişkileri üzerinden kurmaktadır. Karakterlerin erken olgunlaşmak zorunda kalması, bir türlü kapayamadıkları defterleri, kendinden bekleneni veremeyişleri ve iç hesaplaşmaları ana izlekleri oluşturur. Öyküler; birinci tekil anlatıcı ile anlatılır, genellikle diyaloglar üstüne kuruludur ve kurgu diyaloglar üzerinden şekillenir. Genellikle baba ile ilgili bir problem karakterlerin dünyasını etkiler. Ayrıca kitapta ölüm teması da hâkimdir. İlk kitap olmasına rağmen bunların etkisi ve güçlü anlatımıyla *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* öykücülüğümüzde iyi bir yazarın uzun yıllar etkili olacağını sezdiriyor. Kitabın son öyküsü “Yer Yarıldı İçine Girdi” öyküsü de diğer öykülerle birlikte okuyucuda bir yumruk etkisi bırakarak hem adının hem de Cortazar’ın öykü üzerine söylediklerinin hakkını veriyor.

Mevsim Yenice, kurguladığı öykülerle usta bir hikâye anlatıcısı olma yolunda.